

Menejment va zamonaviy texnologiyalar universiteti Pedagogika va filologiya fakulteti S312-22 Ppo‘ guruh talabasi Shakirova Zebo Ergash qizining Ijtimoiy pedagogika fanidan yozgan maqolasi

Mavzu: Noto‘liq oilada bola shaxsini shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik tizimi

Reja:

1. Kirish
2. Asosiy qism. Noto‘liq oilaning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati
3. Noto‘liq oilada bolaga ta’sir qiluvchi omillar
4. Noto‘liq oilada bola tarbiyasini yaxshilash usullari
5. Noto‘liq oilada bola shaxsini shakllantirishga doir ijtimoiy-pedagogik amaliyotlar
6. Xulosa
7. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

Kirish

Oilada bola shaxsini shakllantirish, uning xarakteri, psixologik va ijtimoiy rivojlanishi, asosan oilaning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy holatiga bog‘liq. Oilada bola tarbiyasida eng muhim o‘rin ota-ona, qarindoshlar va keng oilaviy muhitga tegishlidir. Noto‘liq oilalar, ya’ni ota-ona yoki birortasi bo‘lmagan oilalar bolaga tarbiya berishda ayrim qiyinchiliklar yaratadi. Bu maqolada noto‘liq oilalarda bola shaxsini shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik tizimi haqida gapiriladi va bolalarning sog‘lom rivojlanishi uchun qanday muhim chora-tadbirlar ko‘rish kerakligi tahlil qilinadi.

Asosiy qism. Noto‘liq oilaning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati

Noto‘liq oilalar, ya’ni ota yoki onasidan ayrilgan, yoki boshqa turli ijtimoiy sabablar bilan ota-onasining biri yoki har ikkalasi mavjud bo‘lmagan oilalar bolalar uchun bir qator muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Oila tarbiyasining noto‘liq bo‘lishi bola uchun emotsional va psixologik muammolarni yuzaga keltiradi. Ota-ona bilan bo‘lgan munosabatlar, bola shaxsining dastlabki rivojlanishi va dunyoqarashining shakllanishi uchun juda muhimdir.

Ijtimoiy-pedagogik tizimda, noto'liq oiladagi bolalar uchun qo'shimcha yordam va qo'llab-quvvatlash zarurdir. Bu tizimda pedagoglar, psixologlar va ijtimoiy ishchilar o'z o'rinlarini topishi lozim. Noto'liq oiladagi bola, o'zi uchun yangi ijtimoiy muhitni qabul qilishda va boshqarishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Bunday vaziyatda ijtimoiy pedagogik tizim bolani o'rgatishda, unga to'g'ri maslahat berishda va muammolarni hal qilishda muhim rol o'ynaydi.

Noto'liq oilada bolaga ta'sir qiluvchi omillar.

Ijtimoiy va madaniy omillar bola tarbiyasida katta rol o'ynaydi. Noto'liq oilada bola, ko'pincha, ota-ona o'rtasidagi munosabatlar yoki o'zini o'zi tarbiyalashda qiyinchiliklarga duch keladi. Bunday oilalarda tarbiyaviy omillarning bir qismi o'zgargan bo'lishi mumkin, chunki bola ko'pincha ota-ona o'rtasidagi o'zaro muvozanatni his qila olmaydi. Oila ichidagi muhit, bolalarning psixologik holatiga bevosita ta'sir qiladi.

Ota-ona va jamiyatning tarbiyaviy ro'li, ayniqsa, noto'liq oilada, katta ahamiyatga ega. Ota-ona bir-biriga to'g'ri tarbiyaviy yondashuvni taqdim etishlari kerak, shuningdek, bola rivojlanishida jamiyatning qo'llab-quvvatlashi muhimdir. Noto'liq oilada bolaga doimiy yordam va maslahatlar kerak bo'ladi, chunki u ko'pincha o'zini noto'g'ri his qiladi.

Noto'liq oilada bola tarbiyasini yaxshilash usullari.

Noto'liq oilada tarbiyaviy tizimni takomillashtirish, avvalo, ijtimoiy-pedagogik yordamni taqdim etish orqali amalga oshiriladi. Pedagogik yordam bola shaxsini shakllantirishda zaruriy metodlarni taqdim etish, ular bilan ishlashning samarasini oshirishga yordam beradi. Noto'liq oilalarda bolalar bilan ijtimoiy-pedagogik ishlashda, ularga hissiy yordam ko'rsatish, ularning ruhiy holatini yaxshilash hamda jamiyatda o'zini tanitishga yordam berish zarur.

Bola uchun aniq pedagogik usullarni ishlab chiqish, uning psixologik holatini yaxshilash va umumiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, uning kelajakda jamiyatga moslashishida muhim o'rin tutadi. Oila va jamiyat o'rtasida hamkorlik, bolalar uchun muhitni yaxshilash va ularning rivojlanishiga ko'maklashish, pedagogik yordamning asosi bo'lishi kerak.

Noto'liq oilada bola shaxsini shakllantirishga doir ijtimoiy-pedagogik amaliyotlar.

Ijtimoiy-pedagogik amaliyotlar, noto'liq oilada tarbiyaviy vazifalarni samarali bajarishda muhim vosita hisoblanadi. Pedagoglar, psixologlar va ijtimoiy ishchilar tomonidan olib boriladigan yordamsiz bolalarga ko'rsatiladigan yordam, ularning salomatligini yaxshilash va psixologik qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga oladi. Noto'liq oilalarda bolalarga maslahat berish, ularga mos pedagogik yordam ko'rsatish, har bir bolaning o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olish orqali amalga oshiriladi.

Shuningdek, oila bilan ishlashda ijtimoiy pedagoglarning ro'li muhimdir. Ular ota-ona va bola o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilashga yordam beradi, bolaga ijtimoiy ko'nikmalarni o'rgatish va uning rivojlanishini kuzatish orqali tarbiya jarayonini optimallashtiradilar.

Noto'liq oiladagi bola rivojlanishi.

Noto'liq oilada tarbiyalanayotgan bola shaxsiyati turli ijtimoiy, psixologik va pedagogik omillar ta'sirida rivojlanadi. Bola, ayniqsa, ota yoki ona yetishmasligi holatida, ko'pincha ruhan kamolotga erisha olmaydi, o'zini yolg'iz va himoyasiz his qiladi. Bu, o'z navbatida, bola psixologiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Psixologik yordamning yetishmasligi, bolada xotirjamlik va muvozanatni yo'qotishiga olib keladi.

Shuningdek, noto'liq oilada bolalarning jamiyatga nisbatan munosabatlari ham ta'sirlanishi mumkin. Oila ichidagi ijtimoiy o'zaro aloqalar va ota-ona o'rtasidagi o'zaro hurmat bolalarga ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirishda yordam beradi. Noto'liq oilada bo'lgan bolalarda ko'pincha ijtimoiy adaptatsiya va munosabatlar bilan bog'liq qiyinchiliklar yuzaga keladi.

Bola o'zini hurmat qilish va boshqalar bilan aloqalar o'rnatishda ko'proq qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Shu sababli, ijtimoiy-pedagogik tizimda bolaga o'zini ishonchli his qilishga yordam beradigan, o'zini rivojlantirishga ko'maklashadigan muhit yaratish zarur.

Ijtimoiy-pedagogik yordam va qo'llab-quvvatlash.

Ijtimoiy-pedagogik tizimning vazifasi, albatta, noto‘liq oiladagi bolaga ta’lim va tarbiya berishda to‘g‘ri yo‘l ko‘rsatishdan iborat. Bu tizim bolalar uchun ijtimoiy va psixologik yordamni taqdim etishda, pedagogik yondoshuvlarni yaratishda, tarbiyaviy dasturlarni ishlab chiqishda va bolalarning shaxsiy rivojlanishiga yo‘l ochishda muhim rol o‘ynaydi.

Birinchi navbatda, bolaga psixologik yordam ko‘rsatish zarur. Bu yordam ota-ona tomonidan bevosita taqdim etilmasa, ijtimoiy-pedagogik tizim tomonidan amalga oshiriladi. Psixologlar va pedagoglar bolalar bilan individual suhbatlar olib borish, ularning o‘zini his qilishi va qanday qiyinchiliklar yuzaga kelishini tahlil qilish orqali yordam berishi mumkin.

Bundan tashqari, ota-onaning tarbiyaviy roli ham muhim. Aksariyat hollarda, ota-ona tarbiyasining noto‘liq bo‘lishi bolaga salbiy ta’sir o‘tkazadi. Shu sababli, ijtimoiy-pedagogik tizimning vazifasi ota-onalar bilan hamkorlik qilish, ularni tarbiyaviy masalalarda qo‘llab-quvvatlash, ularga oilaviy maslahatlar va treninglar taqdim etishdir. Bu jarayonda pedagoglar va psixologlar oiladagi mavjud vaziyatni yaxshilashga harakat qilishlari kerak.

Xulosa

Noto‘liq oilada bola shaxsini shakllantirish ijtimoiy-pedagogik tizimning murakkab va muhim vazifasidir. Oilaning ijtimoiy holati va bola tarbiyasi to‘g‘risidagi qarorlar, ularning kelajakdagi hayotini va jamiyatga bo‘lgan munosabatlarini shakllantiradi. Shuning uchun, noto‘liq oilalarda bolalarga psixologik va pedagogik yordam ko‘rsatish, ularning rivojlanishiga to‘g‘ri yondoshuvlar ishlab chiqish va oilalarni tarbiyaviy jihatdan qo‘llab-quvvatlash juda muhimdir. Ijtimoiy-pedagogik tizim bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirishi uchun pedagogik mutaxassislarning, psixologlarning va boshqa ijtimoiy xizmatlarning hamkorligini talab qiladi. Noto‘liq oilalarda bolalarni qo‘llab-quvvatlash, ularning rivojlanishini yaxshilash, ijtimoiy pedagoglarning yordami bilan amalga oshirilishi mumkin. Shu bois, oila va jamiyat o‘rtasidagi hamkorlik, bolalarning shaxsiyati shakllanishida mustahkam asos bo‘lishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Qodirov A., Azizov Z. “Pedagogika va ijtimoiy ish.” – T.: 2015.
2. Sattarov F. “Oila va bola tarbiyasi.” – T.: 2012.
3. Abdulxakimov M. “Noto‘liq oilada bolalar va ularning rivojlanishi.” – T.: 2013.

4. Ergasheva N. “Bola va jamiyat: Pedagogik yondashuv.”– T.: 2014.
5. Ismoilov I. “Pedagogik psixologiya.” – T.: 2017.